

Джеръм К. Джеръм

Редно ли женен човек да
играе голф

Излишно е да се говори, че ние, англичаните, придаваме на спорта прекалено голямо значение – по-точно, тъй се говореше толкова често, че стана всеизвестно и даже банално. Току-виж някой радикално настроен английски романист написал книга, рисуваща цялото зло, до което води злоупотребата със спорта: изоставена работа, разбито семейство, бавно, но невъзвратимо изтощение на мозъка – а той и без това не е бил кой знае колко много – водещо след себе си частично слабоумие и прогресиращо с всяка измината година затлъстяване.

Веднъж ми разказваха за млада двойка, която решила да прекара медения си месец в Шотландия. Горката булка не знаела, че мъжът ѝ се увлича по голфа (той я ухажвал и покорил сърцето ѝ в период на принудително бездействие, предизвикано от навехнатото му рамо), иначе вероятно би се отказала от пътуването. Те първоначално замисляли да пътуват. На втория ден съпругът излязъл да се поразходи самичък. По време на обедата той с разсеян вид отбелязал, че им провървяло и че са попаднали на чудесно местенце. Предложил да останат още един ден. Сутринта след закуска взел от портиера стик за голф и казал на жена си, че ще отиде на разходка, докато тя сресва косите си. Според неговите думи, размахването на етика по време на ходенето, му доставяло истинско удоволствие. Върнал се за втората закуска и целият ден нямал настроение. Обяснявайки, че тукашният въздух е полезен за неговото здраве, успял да убеди съпругата си да отложат с още един ден заминаването.

Тя била млада и неопитна и решила, че мъжът ѝ не е добре с черния дроб. От баща си била чувала много за болестите на черния дроб. Следващата сутрин, като наградил още няколко стика, той излязъл, този път без да дочака и закуската. Върнал се за обяд късно и в неособено добро разположение на духа. Тук меденият месец свършил, поне за нея. Порокът бил проникнал тъй дълбоко в кръвта му, че само при вида на полето за голф, той забравял всичко на света.

Сигурен съм, че много са чували историята за свещеника, увлечен по голфа, който при всеки неуспешен удар не бил в състояние да удържа ругатните си.

– Голфът и служенето на бога са несъвместими – казал един от неговите приятели. – Послушайте съвета ми, Теммъс, и го зарежете, докато не е късно.

След няколко месеца те се срещнали отново.

– Ти беше прав, Джейми! – развикал се жизнерадостно свещеникът.
– Те здравата си пречеха едно на друго, голфът и служенето на Бога;

послушах твоя съвет и го зарязах.

– В такъв случай защо ти е нужен тоя калъф със стикове? – попитал Джейми.

– Защо са ми стиковете? – удивил се Теммъс. – Разбира се, че за да играя голф! – тук той загреял в какво се състои работата. – Господ да ти е на помощ, момко – възкликнал, – да не би да ти е хрумнало, че съм зарязал голфа?

Понятието „игра“ е недостъпно за англичанина. Той превръща спорта в доживотна каторга, принасяйки му в жертва душата и тялото си. Може да се перифразира знаменитата, но неизвестно на кого принадлежаща фраза за следния начин: курортите на Европа дължат половината от своите доходи на спортните полета и площадки в Йтън и други подобни места. Във всеки швейцарски или немски санаториум върху вас се изсипват чудовишно дебели мъже и ви разправят как някога са били спринтьори-шампиони или са защищавали честта на своите университети в състезания по скок на височина. Сега тези хора се държат за перилата и стенат, докато се качат по стълбите. Туберкулозни мъже, между пристъпите на кашлицата, ви разказват за головете, вкарани от тях във времената, когато са блестели като полузащитници и нападатели. Бивши боксьори-любители, играли някога в категория лека, а сега напомнящи с телосложението си масивните американски бюра с подвижен плот, ви притискат в ъгъла на билиардната и като се чудят защо не могат да се приближат до вас толкова, колкото им се иска, шепнешком ви разкриват тайната – как се избягва ударът отдолу посредством бързо изтегляне на тялото назад. По такива места непрекъснато се срещат немощни тенисисти, еднокраки кънкобегачи и жокеи, куцукаши върху патериците.

Тези хора са достойни за най-дълбоко съжаление. За тях книгите са излишни, защото за цял живот те са се научили да четат само спортните вестници. На младини не са затруднявали особено своя мозък и, очевидно, са изгубили способността да мислят. Те са безразлични към изкуството, а природата може да им предложи само онова, което вече не е подходящо за тях. Покритите със сняг планини им напомнят как някога са се спускали от върховете с шейнички; поляните им навяват тъжната мисъл, че не са вече в състояние да държат в ръка стика; седейки край реката, те ви разказват за сома, който са успели да хванат, преди да хванат ревматизъм; птиците събуждат у тях единствено тъга по оръжието; музиката възкресява в паметта състезание по крикет, преминало преди много години под звуците на местния оркестър; живописното кафене с

масички под гроздовете на асмите носи спомена за пинг-понг. Жалко за тях, разбира се, но разказите им не са особено занимателни. За човек, който има и други интереси в живота, освен спорта, техните възпомяния са просто скучни. А пък да беседват помежду си, спортистите просто не желаят. Очевидно, те много-много не си вярват един на друг.

Постепенно чужденците почнаха да възприемат нашите спортни игри; нека се надяваме, че нашият пример ще им послужи като предупреждение и те ще спрат навреме. Засега тяхното отношение към спорта едва ли може да се нарече много сериозно. Футболът придобива в Европа все по-широка популярност. Французите обаче все още не са се отказали от мисълта, че най-добрият удар е този, при който топката се издига високо във въздуха, за да може веднага след това да се посрещне с глава. Французинът по-скоро ще поиграе с глава, отколкото да вкара гол. Ако успее да догони топката, два пъти да я вдигне в движение във въздуха и два пъти да я поеме с глава, това му стига и по-нататъшните събития не го интересуват. Нека топката върви където си ще; той си е свършил работата и е щастлив.

Казват, че в Белгия се въвеждал крикета, ще положи всички усилия да попадна на първото състезание. Боя се само, че неопитните белгийци на първо време ще спират топките с глава. Убеждението, че главата е най-подходящият орган за игра с топка, очевидно е дълбоко залегло у белгиеца. Моята глава е кръгла и твърда; топката също. Каква друга част от човешкото тяло е по-приспособена да поема и спира топката?

Голфът още не е излязъл на мода, но тенисът здраво се е настанил в пространството от Санкт-Петербург до Бордо. Със свойственото им старание, немците се трудят усърдно. Университетски професори и дебели майори стават сутрин рано, наемат момчета и обработват бек хенди и волета. Но за французите тенисът засега все още е само игра. Характерен за тях е веселият, непринуден маниер, който тъй шокира англичаните.

Сервисът на френския партньор ще ви учуди твърде много. Случайното изкарване в аут с някой и друг ярд се случва при всеки играч, но този човек като че си е поставил за цел да счупи нечии прозорци. Вие вече сте готови да протестирате, но в същия момент веселият смях и бурните аплодисменти на зрителите ви разкриват вашето заблуждение. Той въобще не се е стремил да бие сервис; той се е целил с топката в човека от съседния корт, който тъкмо се е дръпнал настрана, за да завърже връзката на обувката си. Партньорът ви е улучил човека в кръста и го е съборил на земята. Присъстващите познавачи стигат до единодушно

заклучение, че по-точен удар е направо невъзможен. Самият Дохърти никога не е бил възнаграждаван с по-шумни аплодисменти. Доволен е даже онзи човек, когото са съборили на земята; от това се вижда на какво е способен французинът, когато сериозно се захване да играе.

По честта на французина изисква удовлетворение. Той забравя връзката на обувката, забравя играта. Той събира всички топки, които успява да намери: своята топка, вашата топка, всяка топка. И тогава той открива мача-реванш. В този момент е най-добре да се пропълзи зад мрежата. Болшинството играчи постъпват именно така; по-плахите се отправят към помещението на клуба, където си поръчват кафе и палят цигари. След известно време двамата партньори се чувстват удовлетворени. Тогава останалите се събират около тях и си искат обратно топките. Само по себе си това също не е лоша игра. Всеки се мъчи да вземе колкото се може повече свои и чужди топки – за предпочитане чужди – и хуква да бяга с тях по корта, преследван от вдигащите аларма собственици.

Приблизително след половин час, когато всички се изморят до смърт, играта – първоначалната игра – се подновява. Вие се интересувате какъв е резултатът; вашият партньор бързо отговаря, че резултатът е „четиридесет – петнайсет“. Двамата ви противници се хвърлят към мрежата, където явно сега ще започне бой. Но се разгръща само дружеска препирня; те силно се съмняват, че резултатът е „четиридесет – петнайсет“. „Петнайсет – четиридесет“ – виж, това вече е напълно възможно; те предлагат да се приеме именно такъв резултат като компромис. Пренията завършва със съгласие, че резултатът е равен. По такъв начин и двете страни са доволни; никой не печели играта и никой не губи. Един сет напълно стига за цял ден, тъй като състезанието почти никога не минава без подобни инциденти.

Освен това сериозният играч неизбежно губи самообладание, когато неочаквано, изведнъж се лиши от партньора си: обръщайки се, вие виждате, че той беседва с някакъв страничен човек. Никой, освен вас самия няма намерение да възрази против неговото отсъствие. Противниците виждат в липсата му само удобен случай да спечелят точка. След пет минути той се включва в играта. С него идва и неговият приятел, а също кучето на приятеля. Играчите посрещат кучето с възторг; всички топки летят по него. Докато кучето не се умори, за вас няма никаква надежда да поиграете. Но без съмнение, в скоро време всичко това ще се промени. Във Франция и в Белгия има няколко прекрасни тенисисти, които ще вдъхновят съотечествениците си и ще повдигнат класата им.

Французите преживяват все още детския си период в тениса. Щом усвоят една правилна точка на зрението спрямо тази игра, те заедно с това ще се научат и да не изпращат топката толкова високо.

Според мен вината е в континенталното небе. То е толкова синьо, толкова прекрасно; естествено, че притегля към себе си. Както и да е, но си остава факт, че всеки играч, бил той англичанин или чужденец, на континента се стреми да изпрати топката право в небето. По мое време сред членовете на английския клуб в Швейцария имаше един млад англичанин, действително прекрасен играч. Той не пропускаше почти нито една топка. Слабото му място бе ретура: топката всеки път излиташе във въздуха, примерно, на сто фута и се спускаше в полето на противника. В такива случаи противникът обикновено стоеше, следейки топката, тази точица в небето, която се увеличаваше с приближаването ѝ към земята. Хората, дошли по-късно, се опитваха да го заговорят, понеже предполагаха, че той следи полета на някой въздушен балон или на орел. Той се дърпаше, обяснявайки, че ще поговори с тях после, след пристигането на топката. А тя с глух удар падаше в краката му, излиташе отново на двайсет ярда нагоре и отново падаше. Щом се окажеше на нужната височина, играчът я отпращаше през мрежата, а само след миг вече топката се оказваше отново в небесата. На състезания съм виждал как този млад човек със сълзи на очи се моли да му дадат съдия. Всички съдии се бяха разбягали. Криеха се зад дърветата, намираха си цилиндри и чадъри, за да минат за зрители, прибегваха към всякакви, даже най-долни номера, само и само да се избавят от задължението да реферират мачовете на този млад човек. Ако неговият противник не заспеше или не изпаднеше в конвулсии, играта можеше да продължи цял ден. Да поеме ударите му можеше всеки; но, както вече споменах, той самият не пропускаше почти нито една топка. Печелеше винаги; примерно след едновременно разиграване, неговият противник губеше търпение и почваше да се старее да падне. Така получаваше единствената възможност да отиде на обяд.

Въобще, приятно е да си зрител на тенискортовете в чужбина. Тук жените обръщат по-голямо внимание на своите костюми, отколкото нашите тенисистки. Мъжете обикновено са облечени в снежнобяло. Като правило кортът е разположен на най-красиво място, а сградата на клуба е твърде живописна; тук винаги царят смях и веселие. Качеството на играта не е особено високо, но самото зрелище е възхитително. Неотдавна посетих с един познат неговия клуб в предградията на Брюксел. От едната страна територията граничеше с гора, а от другите три я

заобикаляха малки ферми.

В чудесния пролетен ден всички кортове бяха заети. Рижата земя и зелената трева създаваха фон, на който жените в своите парижки тоалети с ярки чадърчета се открояваха като прекрасен жив букет. Цялата атмосфера сякаш бе изтъкана от безгрижно весели, флирт и лека чувственост. Един съвременен Вато жадно би се вкопчил в такъв сюжет.

В съседство, отделена от почти невидима телена ограда, работеше група селяни. Възрастна жена и млада девойка, привързали раменете си с въже, мъкнеха след себе си брана, която направляваше изсъхнал старец, подобен на раздърпано чучело. За миг те се спряха до телената ограда и почнаха да гледат през нея. Получи се необикновено силен контраст: два свята, разделени от тази телена ограда – толкова тънка, почти невидима. Девойката изтри с ръка потта от лицето си; жената оправи белите кичури, измъкнали се изпод къпата ѝ; старецът с известно усилие се изправи. Така стояха около минута, със спокойни, безстрастни лица, гледайки през тази нестабилна ограда, която би рухнала само от един тласък на техните задебели от работа ръце.

Бих искал да знам – дали се размърдаха в техните мозъци някакви мисли? Тази девойка – красива, независимо от уродливите си дрехи. Жената – тя имаше изключително хубаво лице: ясни, спокойни очи, дълбоко поставени под широкото квадратно чело. Старото изсъхнало чучело – цял живот той е сял семената на онези плодове, които са предназначени за други.

Старецът отново се наведе над въжетата и даде знак. Групата потегли нагоре по склона на хълмчето. Струва ми се, че на Анатол Франс принадлежат думите: „Обществото се крепи на търпението на бедните“.

КРАЙ

© Екатерина Димитрова, превод от английски

Jerome K. Jerome
Should Married Men Play Golf?, 1905

Сканиране, разпознаване и редакция: Теодора, 2008

Публикация

Джеръм К. Джеръм. Джентълмени и привидения. Разкази
Съставителство и превод: Екатерина Димитрова
Selekt ABC, София, 1993
Печат: Полипринт, Враца
255 с.

Idle Ideas, 1905

Свалено от „Моята библиотека“ [<http://purl.org/NET/mylib/text/6757>]